

Yeni Cephe: Ukrayna

Bittiği sanılan ancak dünyanın farklı merkezlerinde farklı yollarla devam ettirilen Soğuk Savaş, Kiev'de tekrar ısıtılmaya çalışılıyor. Avrupa Birliği ile serbest ticaret anlaşmasının imza aşamasında durdurulması üzerine sokağa çıkan göstericiler isteklerini serbest ticaretin de ötesine taşıdılar. Meydanlarda gösteriler devam ederken, ülkede "Batı" ve "Doğu" sessizce savaşıyor.

Ukrayna'da hükümet Kasım 2013'te Avrupa Birliği ile imzalanacak anlaşmayı askıya aldığını duyurmuştu. Bu karardan sonra AB yanlıları sokağa döküldü. Ancak yanlış anlaşılan konu, bu muhalif hareketin tüm ülke çapında olduğuydu. İlk kıvılcımda sokağa dökülen AB yanlısı kesim, sayıları çok fazla olmayan, belli bir politik görüşü radikal şekilde temsil etmeyen bir gruptu. Ancak olayların ilk haftasında yapılan sert polis müdahalesi durumu tamamen değiştirdi. İkinci haftadan itibaren hükümetle problemi olan, kimi ideolojik kimi apolitik birçok grup sokak gösterilerine başladı. Bu gösteriler, Ukrayna Başbakanı Mikola Azarov'u istifaya kadar götürdü. İlginç olan nokta ise, 28 Ocak'ta istifa eden Azarov'un ardından Devlet Başkanı Yanukoviç'in 29 Ocak'ta hasta olduğunu iddia ederek tatile çıkmasıydı. Azarov'un istifası öncesinde muhalefet liderlerinden Arsenik Yatsenyuk'a başbakanlık teklifinde bulunması da Yanukoviç'e koltukta kalabilmek adına halk desteği anlamında herhangi bir katkı sağlamadı.

Sokaklarda olaylar büyürken, eski Soğuk Savaş taraftarlarının yavaş yavaş olaylara müdahil olmaya başladığı görüldü. Göstericiler meydana Lenin heykelini indirirken, Rusya Devlet Başkanı Putin olayların faturasını dış etkenlere kesmişti bile. Yanukoviç'in bu süreçte gerçekleştirdiği Moskova ziyaretleri ve Rusya ile gümrük anlaşması imzalayacağı dedikodusu ise olayların vitesini arttırmaya yetti. Şunu belirtmek gerekir ki Ukrayna, özellikle doğalgaz konusunda Rusya'ya ciddi şekilde bağımlı. Olası bir AB ilgisi ise bu bağımlılığı ortadan kaldıracak bir seçenek değil. Üstelik birçok Avrupa ülkesi de gazı, Ukrayna üzerinden Rusya'dan satın alıyor. Bu durum Avrupalı liderlerin sesinin neden çok gür çıkmadığını anlamak için yeterli. Buna rağmen özellikle Almanya'dan göstericilere önemli destek veriliyor. Merkel'in Ukrayna'ya AB kapısının açık olduğunu vurgulaması da bu bağlamda değerlendirilmesi gereken bir nokta.

Ukrayna'nın bir kısmının ciddi şekilde Rus yanlısı, diğer kısmının ise âdeta Rus düşmanı olduğunu unutmamak gerekir. Putin'in Ukrayna devlet tahvillerine 15 milyar dolarlık yatırım sözü, bunun 3 milyar dolarının teslim edilmesi ve doğalgaz metreküp fiyatının 400 dolardan 268 dolara düşürülmesi Ukrayna'nın AB yanlısı adım atmasını engelleyen çok önemli iki faktör. Bu noktada muhalefet liderlerinden Arsenik Yatsenyuk'un yeni bir Sovyetler Birliği oluşturma hevesinin Ukrayna'nın parçalanması olacağı yönündeki analizini de dikkate almak gerekiyor.

Sokak Devlet Başkanı Yanukoviç'in istifasını istiyor. Gösteriler sırasında işgal ettikleri kamu binalarını geri teslim etmeleri, tutuklananların affedilmesini sağlamıştı. Öte yandan koşullu af önerisi muhalefet tarafından reddedilmişti. Rusya ve AB arasında paylaşılmayan Ukrayna, aslına bakılırsa Soğuk Savaş taraflarının kendileri için bulduğu yeni çatışma alanlarından biri. Kalıcı çözümün zor olduğu Ukrayna'da gelecek günler de sıkıntılı geçeceğe benziyor.